

Трансатлантски *High-tech* варвари са Запада на Балкану

Др Душан Николиш

Посвећено свим ракеташима, пилотима и ваздухопловцима Војске Југославије који су 24. марта 1999. године јуначки, мушки и паметно први примили на себе упад варвара са Запада.

Више ништа у међународним односима, произишлим из Другог светског рата, неће бити исто као пре 24. марта 1999. године. Аутор сматра да светско друштво не сме да прихвати глобализован, транснационализован, сиененизован и варваризован „нови светски поредак“, него да треба што пре да окрене, усмери и уложи све своје политичке, духовне, економске и научно-технолошке снаге и потенцијале у припрему за велике и драматичне изазове који га очекују у следећим вековима.

Увод

У среду, 24. марта 1999, последње, или претпоследње, године 20. века, у Србији, на Балкану, у Европи, нови високотехнолошки варвари са Запада разорили су међународни систем у чијем су стварању, пре 55 година, и сами учествовали. Систем колективне безбедности и очувања светског мира Уједињених нација више не постоји. Оно што видимо, само су његове кулисе, руине у највећем и најбогатијем граду трансатлантске варварске империје.

Финансијско-корпоративни, транснационални варвари са Запада, са великог, океанима изолованог острва, с инхерентним агресивним, деструктивним, тешким комплексом дошљачке, скоројевићке и изолационе психопатологије, инстантно богаћене, умишљеног планетарног, цивилизацијског мисионарства и месијанства, с уграђеним страхом од непријатеља и константном потребом за проналажењем нових, разрушили су и систем европске колективне безбедности из Хелсинкија 1975. године на овом највећем и најзападнијем полуострву континента Евроазије – родног места најстаријих цивилизација планете Земље.

Цивилизовани, стари свет Евроазије, експлоатисана и напаћена Африка, Латинска Америка и мирољубива Аустралија, с Океанијом,

треба да почну стварање сасвим новог глобалног безбедносног поретка. Више ништа у међународним односима, произишлим из Другог светског рата, неће бити исто као пре 24. марта 1999. године. Нови систем, за будућа поколења 21. века, неће бити могућ без обуздавања, изоловања и, пре свега, економског кажњавања новог варварског царства „виртуелног капитала“ и огољене силе за најновији злочин у низу злочина почињених над човечанством. Нити без неминовних суштинских резова у самој употреби, у унутрашњем бићу „постмодерног“, орвеловог или, чак, посторвеловог тоталитаризма. Биће неопходно да нови „постлиберални“ високотехнолошки, материјално богати и самозадовољни, цивилизацијски ниски и духовно сиромашни варвари са простора између Тихог и Атлантског океана, ти ратоборни, сујетни, каприциозно-осветољубиви, инфантилни и немерљиво, неприродно себични освајачи и поробљивачи, заједно са својим саплеменицима – савезницима из Европе, прођу кроз процес сличан ономе кроз који су управо они „провукли“ последње модерне варваре Трећег рајха. Нова трансатлантска тевтонска политичка раса на планети Земљи мораће, заједно са читавим својим социјалним подаништвом, робљем, да прође кроз културну револуцију, кроз цивилизацијско-васпитни преображај слободног света евроазијских цивилизација, и да се, једном за свагда, и историјски и земљописно, коначно описмени и образује. У тим цивилизацијама имаће она бриљантне и мудре васпитаче и старешине.

Новом слободном свету 21. века, који се ових сати и дана из „крви, зноја, суза“, огња и пепела овде у Србији, на Балкану, рађа, биће неопходне бројне нове правне, социјалне и хуманитарне, као и економско-финансијске институције, интернационалне организације и механизми. И, наравно, нове планетарне визије и пројекти на бољим, нормалнијим и здравијим вредносним, цивилизацијским поставкама. У ствари, мораће потпуно, радикално да се реконструише целокупни међународни систем. Очишћен, деглобализован, детранснационализован, десиененизован, деварваризован и, што је од судбинске важности по људску расу, поново безбедносно уравнотежен и обезбеђен од самовоље и злоупотребе моћи, монопола и антихуманих, античовечанских, себичних, похлепних и первертираних интереса и потреба неких сутрашњих, будућих глобалних варвара и истребљивача.

Светско друштво на планети Земљи мора све своје политичке, духовне, економске и научно-технолошке снаге и потенцијале што пре да окрене, усредсреди и уложи у то да се човечанство на најбољи начин припреми за велике и драматичне изазове који га очекују у следећим вековима: популациони раст; ограниченост и исцрпљивост виталних ресурса – хране, воде, плодног тла, енергије, итд.; еколошки опстанак планете; претње научних и технолошких открића и њихових апокалиптичких апликација и манипулација. Ти високи захтеви и циљеви траже нови квалитет планетарног лидерства, сарадње, разумевања и одговорности, нови ментални и цивилизацијски склоп. Садашњи глобални *High-tech* варвари, похлепни, преко ноћи обогачени пљачкаши, осваја-

чи, силеције и лупежи без порекла, корена и историје, доказали су да су неспособни, незрели и погубни за те велике, универзалне проблеме које људска раса само солидарно и заједнички може да реши.

Балкан на прагу 21. века*

У новом америчко-атлантистичко-натовском униполарном систему моћи и међународних односа,¹ Европа, и посебно Балкан унутар ње, поново су, као и почетком века, сада на самом његовом крају, постали кључни и врући, геополитички и војностратегијски простор, извор и ушће свих збивања и интереса већине великих сила. Контрола над Европом, Русоазијом и Евроазијом и енергетско, економско и политичко-војно овладавање њима предуслов је, алфа и омега, владања светом. А за Сједињене Државе, контрола Европе, Русоазије и Евроазије јесте *conditio sine qua non* њиховог опстанка као планетарног лидера и контролора и даљег конзервативног, стабилног постојања и напретка у 21. веку те земље континента, земље планетарне корпорације и „прве, једине и последње глобалне суперсиле“ (Бжежински).

На самом прагу 21. века Балкан је постао подручје директног америчког војно-безбедносног обавештајног² и геополитичког прису-

¹ Рад је урађен пре 24. марта 1999, а Увод 28. марта 1999.

² Расправљајући увек изазовно и актуелно питање нових димензија светске моћи, професор Харвардовог универзитета, директор Олиновог института за стратешке студије и председник Харвардове академије за међународне и регионалне студије Семјуел Хантингтон анализирао је појмове униполаран, биполаран и мултиполаран глобални међународан систем (поредак) и дошао на становиште да „савремена међународна политика не потпада ни под један од та три модела. Уместо тога, она је један чудан хибрид, један уни-мултиполаран систем са једном суперсилом и неколико великих сила“. Према њему се „глобална политика померила од биполарног система хладног рата кроз један униполаран моменат – који је достигао врхунац у рату у Заливу – и сада пролази кроз једну или две уни-мултиполарне деценије пре него што уђе у један заиста мултиполарни 21. век“ (Samuel Huntington, *The Lonely Superpower*, „Foreign Affairs“, Vol. 78, No. 2, March/April 1999, pp. 36, 37).

О могућим (не само хипотетичким геополитичким визијама и фантазијама) новим блоковским мегаорганизовањима света у 21. веку алијансе, коалиције, кондоминијуми итд.), односно његових најмоћнијих сила, у целине као што су: Pax Atlantica-Евроамерика; Pax Amerippon, Амерасиа, Велика Европа, Европско-кинески блок (или „Евроазијски идентитет“), у ствари између три континента: Америке, Европе и Азије, видети у новом, флексибилнијем и инспиративном геополитичко-стратегијском разматрању које превазилази статичне структуре и погледе: Michael Lind, *Pax Atlantica: The Case for Euroamerica*, „World Policy Journal“ Vol. 13, No. 1, Spring 1996, pp. 1–7. Уосталом, нека од тих планетарних, трансконтиненталних „стапања“ („геополитичке интеграције“ глобализације) већ настају, на пример, Евроамерика, Атланстичка Европа (у војно-безбедносној равни), или се наговештавају, на пример, „стратегијски троугао“ Русија–Кина–Индија.

³ О значају космоса и, у Земљиној орбити стационаране, врхунске америчке војне обавештајне електронске технолошке инфраструктуре за националну безбедност САД, за њену моћ и глобалну стратегију и политику, па тако и ону према Балкану и Југославији данас, без које би улога коју Америка остварује у светским односима, посебно у овој деценији, била незамислива, видети, између осталог, у: N. Davis (Major, USMC, and operational staff officer in the NSA's Information Warfare Support Center), *An Information-Based Revolution in Military Affairs*, „Strategic Review“, No. 1, 1996; S. Lambrakis, *The United States in Lilliput*:

ства, контроле и супремације. Он је, упоредо с Источном Европом, постао врста предворја и мостобрана за дугорочну америчку стратегију овладавања Евроазијом и Русоазијом, највећом светском копненом масом и сировинско-енергетском ризницом. Политичко, војнобезбедносно, „демократско“ и комуникационо овладавање Балканом и стабилна контрола над њим, гарантују Сједињеним Државама безбедност од скорог повратка Русије на њега и могућност сталног притиска на ту некадашњу суперсилу. Даље продирање САД у Европу и учвршћивање њиховог доминантног утицаја и улоге потпомажу ЕУ, ОЕБС, SECI и НАТО, пре свих, а преко Балкана и Источне Европе, ради заокруживања једне „атлантистичке“, тј. америчко-западноевропско-натовске, унисоне и универзалне Европе, која би, како предвиђа Бжежински, до 2010. године обухватала читаву Европу, осим „европске“ Русије (или, евентуално, и њу). Тај „источни“ и „балкански“ „поход“ САД на Европу и, колико сутра, на Русоазију у директној је сразмери с политичким и војним повлачењем Русије из Европе и са Балкана, тј. са њеним самоукидањем, абдицирањем као политичке суперсиле, и, такође, повезан је са комформистичким, поданичко-партнерским односом ЕУ према суштинским европским питањима, пристанком на америчку заштиту Европе, и Балкана, од њих самих.

Европа и Балкан у садашње време за Сједињене Државе (или само тако њима изгледа) имају такав геополитички, готово егзистенцијални, значај и национално-безбедносни интерес да би се могло рећи да се све више претварају у унутрашње политичко-безбедносно питање Америке. То се, уосталом, све више нескривено, огољено, тако и представља у званичним наступима и ставовима највиших функционера америчких администрација (од Бушове до Клинтонове). (Буш је, годину дана после

The Tragedy of Fleeting Space Power, „Strategic Review“, Vol. 24, No. 1, Winter 1996; J. Patton, Jr, (Cpt.), *The Nec Revolution in Military Affairs*, „Naval War College Review“, Vol. 49, No. 2, Spring 1996; W. Hitchcock (Lt. Col. USAF) Editor, *The Intelligence Revolution*, US Air Force Academy, Washington D.C., 1991; Милански „Il Mondo“ објавио је 20. марта 1998. опширан чланак *Licence to Spy* (енглеска верзија) Клаудија Гатија који, италијанској и светској јавности, први пут открива „постојање глобалне мреже за сигнални телекомуникациони надзор, изузетних способности и домета, којом управљају Сједињене Државе, у сарадњи са четири земље енглеског говорног подручја: Британијом, Канадом, Аустралијом и Новим Зеландом“. Та сателитска мрежа за глобално електронско пресретање, под именом „Echelon“, а на основу тајног безбедносног споразума Пакта, под именом *UKUSA*, из 1948. године, прави је комуникациони и сигнални „усисивач“. Према званичном извештају „Процена технологија за политичку контролу“ службе за процену технолошких опција Генералног директората за истраживања Европског парламента, који је обелоданио ту тајну, „сваки телефонски позив, факс порука, електронска пошта, шифрована или не, пресећу се, прикупљају, одабирају, класификују, дешифрирају и уносе у суперкомпјутере (назване 'речници') и базе података тих пет земаља“. Обавештајни сателитски систем (под именом „Vortex“, америчке агенције за националну безбедност (NSA), најновијом генерацијом три нова сателита покрива практично цео свет. Сателит „задужен“ за Европу, стационаран је у орбити у тачки изнад Рта добре наде, на југу Африке, и податке шаље у британски стратегијски пријемни центар у Менвит хилу, у северном Јоркшаиру (са 22 пријемна сателитска терминала најмоћнија база у мрежи), одакле се, даље, прослеђују у седиште NSA у Форт миду, Мериленд.

рата са Ираком, у пролеће 1992, прогласио Босну питањем од првенственог националног безбедносног интереса за САД, а то су за Косово и Метохију учинили и државни секретар Олбрајтова, у октобру 1998, и Клинтон, у фебруару 1999, наговештавајући могућност да САД, по својој вољи и према свом избору, прогласе било коју кризну тачку у свету битном за своје националне безбедносне интересе.) Када се пође од тога да су, после слома реалсоцијализма и биполарне структуре међународног поретка, још Буш и Ентони Лејк формулисали и промовисали дугорочни стратегијски амерички интерес као пројекат „проширења демократије“ слободног света (америчко-либерални концепт) на остатак Европе и света у којима највећа опасност прети од „регионалних криза, етничких сукоба и ратова“,³ а не више од глобалне конфронтације са бившом „дрвеном империјом“, јасно је да су арбитрарне могућности глобализације, тј. планетаризације америчких националних интереса у овом тренутку огромне. Оне могу бити ограничене само релативном, али респектабилном или потенцијалном моћи неких сила, или неким другачијим, опозиционим утицајним снагама у „унутрашњој Америци“.

Сведоци смо феномена да се „унутрашње политичко-демократско биће“ САД проширује, протеже, „излива“ на свет, посебно на источну Европу и на простор бившег СССР-а – глобализације либерално-демократске Америке, или американизације Европе. Основна пропулзивна снага и најефикаснији и најпробојнији инструмент те америчко-атлантистичке либерално-демократске, „постмодерне“ глобализације и унификације „остатка света, односно Европе, јесте војна моћ, отелотворена

³ Интересе и разлоге одлучујућег америчког војно-безбедносног и политичког оцетанка и доминантног присуства и улоге у Европи и у следећем веку Ричард Холбрук је, у својству помоћника државног секретара за Европу и Канаду, 1995. године образложио и аргументовао следећим речима: „Сједињене Државе су постале европска сила у смислу који превазилази традиционалну везаност САД за Европу. У 21. веку, Европи ће и даље бити потребно активно америчко ангажовање које је пола века било неопходна компонента равнотеже на континенту. Насупрот томе, једна нестабилна Европа би и даље била претња националним безбедносним интересима САД... Локални сукоби, унутрашња политичка и економска нестабилност и повратак историјских оптужби, заменили су данас совјетски експанзионизам као највећу претњу миру у Европи... Овога пута САД морају предводити стварање безбедносне архитектуре која укључује и тиме стабилизује целу Европу – Запад, бивше совјетске сателите централне Европе и, што је најкритичнија ствар, Русију и бивше републике Совјетског Савеза (курзив Д. Н.)“ (R. Holbrooke, *America, a European Power*, „Foreign Affairs“, Vol. 74, No. 2, March–April 1995, pp. 38–39).

Ричард Холбрук је од почетка седамдесетих година члан Трилатералне комисије (члан из Америке). То је био 1975. године као уредник часописа „Foreign Policy“, наставио да буде у Картеровој администрацији као помоћник државног секретара за источноазијске и пацифичке послове, у Регановој администрацији као амбасадор САД у Западној Немачкој и као помоћник државног секретара САД за европска питања код Буша. Подаци су из Michel Crozier, Samuel Huntington, Joji Watanuki, *The Crisis of Democracy, The Trilateral Commission*, New York, p. 179 i Donald Abelson, *American Think-Tanks and their Role in US Foreign Policy*, Mac Millan Press Ltd, London/St. Martins Press, Inc., New York, 1996 (Appendices I, Trilateral Commissioners who served in the Carter Administration), p. 127.

у Северноатлантском пакту.⁴ Један, првобитно (формално још увек) одбрамбени војно-политички савез изабран је за првенствено политичко средство наметања демократске и политичке унификације, „социјализације“ и преображаја Европе, Балкана и сутра Русоазије. У току је, на дуге стазе осмишљен, процес политичког преобликовања, „усклађивања“ и амалгамирања остатка Европе, као и Русије и бивших совјетских република у једну хармоничну, пацификовану, безбедну (атлантизовану) целину, која САД и њиховим западноевропским савезницима из епохе биполаризма и подељености и конфронтираности континента из доба „хладног рата“, треба у новој епохи глобалног униполаризма и ишчезавања држава – нација (осим када су у питању велике и моћне силе) да обезбеди просперитет, мир, хармонију и стабилни контролисани развој. Новом „трећем свету“ 21. века – европском истоку и Русоазији, предвиђа се делић одбљеска те визије у сразмери с темпом и дубином његовог преобликовања.

Нестанак биполарног међународног – европског поретка равнотеже моћи, разбијањем и самораспуштањем СССР-а (Русије) као глобалне политичке суперсиле, и учвршћење глобалног, америчко-натовског неолибералног геополитичког и војно-безбедносног поретка дебаланса моћи, премоћи једне државе, међу осталим последицама донели су и следећу: дешавања и појаве у међународним односима, посебно у европско-балканским и источноевропским пословима, изгубиле су не само претходну релативно чврсту стабилност, кохерентност и предвидљивост, већ и тајанственост, садржај сложености који треба спознати и разоткрити. Узроци и последице односа који се сада одвијају у Европи, а посебно на Балкану и на простору бивше социјалистичке Југославије, постају толико, драстично, видљиви и огољени да губе драж и изазовност *terra incognitae* коју треба открити, испитати и објаснити. Међународни реалполитички односи, међународно право и Организација уједињених нација, посебно, постепено губе смисао сложеног предмета истраживања у једној све упрошћенијој, шематизованој и разголићеној стварности каузално-последичних веза и интеракција и све мањег броја варијабли и непознаница.

⁴ Има аутора који су у еволуцији НАТО-а, кроз његово „освајање“ европског истока, прерастање у будући паневропски систем безбедности, кроз нови, „селективни контејнмент“ и нове облике интервенционизма (санкцијски, хуманитарни, инфо-медијски и сл.), видели опасност да „НАТО, који укључује државе источне Европе али искључује Русију, може постати рецепт за нестабилност у Европи. Може се чак замислити нови хладни рат који би произашао из сучељавања проширеног НАТО-а и једне изоловане Русије, са новом гвозденим завесом неколико стотина миља источно од старе“. (Richard Crockatt, *The Fifty Years War. The united States and the Soviet Union in World Politics, 1941–1991*, Routledge, London, New York, 1995, p. 347.

За британског аутора Алисон Бејлса (средином деведесетих начелника управе за безбедносну политику Форин офиса), НАТО је још увек најбољи инструмент за чување западних демократија: „Ниједна организација није достигла такав степен војне интеграције и за самоодбрану и за мисију одржања мира или управљања сукобима. Вредност НАТО-а као антинационалистичког оквира за националну одбрану је значајнија него икад“ (Alyson J.K. Bailes, *European Defence and Security: The Role of NATO, WEU and EU*, „Security Dialogue, Vol. 27, No. 1, March 1996, p. 57).

Читава међународна (европско-балканска-српско-косовска) геополитичка стратегијска игра коју САД воде, уз мању или већу подршку и сарадњу својих западноевропских политичко-идеолошких и безбедно-них савезника и економско-трговинских ривала и уз уздржано деловање Русије, све више се своди на даље унапређење и очување америчке економско-финансијске и технолошко-војне моћи, и тиме лидерске, одлучујуће улоге у међународним односима. Истраживање онога што се одвија на Балкану, у Југославији, у „евроазијском Балкану“, онога што се дешава и што ће се дешавати у Русији, као да се, снажном и неумитном логиком, испуњава и исцрпљује неопходношћу истраживања нове војно-технолошке надмоћи САД и целокупне моћи САД, опадајуће моћи Русије и пристанка Западне Европе на то да доминантни утицај на решавање европских питања имају САД а да их у томе Европа прати из својих конформистичких разлога и по линији мањег отпора, плашећи се преузимања одговорности за своју безбедност у своје руке.

Све важне америчке кампање у међународној политици и акције у светским пословима, па тако сада и у Европи, на Балкану и на подручју некадашње СФРЈ, а у блиској будућности и на огромном простору Русоазије и у Каспијско-црноморском региону, имају претходну академску *think-tanks*⁵ (и, наравно, обавештајно-безбедносно, тајну) елаборацију и пројекцију најчешће од стране неке ауторитативне личности или институције, групе, комисије, и слично.

Својом картом Евроазије из 1997. године (у чланку у часопису „Foreign Affairs“,⁶ Бжежински је геополитички и војно-безбедносно дефинисао, „антиципирао“ читаву Европу, укључујући и делове Русије, као једну једнообразну целину – као атлантистичку (односно, трансатлантску, америчко-западноевропску, или натовску) Европу. Према његовим стратегијским предвиђањима и замислима, та Европа би требало да буде идеолошки, политички и војно заокружена до 2010. године, и обухватала би и читав Балкан и Југославију, без изузетка и алтернативе. Замишљене границе такве једне Европе одсецају Русију од њене црноморске обале и лука, захватају део Грузије, целу Украјину, Белорусију, балтичке државе, делове западне Русије и на северу се завршавају на полуострву Кола, обухватајући, вероватно, и луку Мурманск, чинећи у том случају Русију земљом без изласка на (топло) море. Сама Русија се у тој ауторитативној и опасној стратегијској геополитичкој пројекцији Бжежинског види као конфедерализована земља, издељена на три нове државе: Русију (европску, западну), „Сиберију“ и „Далекосточну Републику“.

⁵ Видети изванредну, ретку и драгоцену студију: Доналд Абелсон, *American Think-Tanks and their Role in US Foreign Policy*, Mac Millan Press Ltd, London, St. Martins Press, Inc., New York, 1996, као и Holly Sklar (ed.), *Trilateralism: The Trilateral Commission and Elite Planning for World Management*, South End Press, Boston, 1980.

⁶ Z. Brzezinski, *A Geostategy for Eurasia*, „Foreign Affairs“, Vol. 76, No. 5, September-october 1997, p. 60.

На почетку „мировних преговора“ о Космету (односно, само проналажење мировног модуса операнди) и великих притисака, уцена и ултиматума САД и дела Европске уније са НАТО-ом Београду, почетком фебруара 1999, у штампи⁷ се могла пронаћи мала вест да је албанска страна у „преговорима“ добила и експертску, саветодавну тројку из Сједињених Држава. Сама по себи вест и није морала да побуди пажњу, посебно ако се узму у обзир величина и упорност политичке, дипломатске и материјалне, прикриване („покривене“) или отворене оружане, комуникационо-обавештајне, логистичке и сваке друге помоћи коју су САД дале, и коју пружају, Изетбеговићу, Хрватској, и сада Албанцима. Уосталом, и садашња Босна и Херцеговина је творевина САД, њихово међународноправно чедо, а то би, по свему судећи, требало да постане и Космет. Оно што је, међутим, само пажљивом, упућеном и компетентном аналитичару и посматрачу могло да привуче пажњу у тој информацији јесте то да је један од тројице Американаца, албанских саветника, Мортон Абрамовиц. Абрамовиц је деценијама у врху академског и владиног спољнополитичког естаблишмента САД (амбасадор, помоћник државног секретара, професор, функционер у Карнеги фондацији итд.). Јуна 1998, у својству члана управног одбора једне од бројних невладиних научно-политичких организација у САД – Групе за међународне кризе, Абрамовиц је у „Nusviku“ објавио текст: „Катастрофа пред нама. Косово је сад најопасније место у Европи“.⁸

Оно што има суштински значај у вези с тим текстом јесте то да је у њему, три месеца унапред, Абрамовиц навео све битне принципе и елементе будућег званичног америчког, Хиловог, „плана за Косово“, чије су полуваничне верзије доспевале у медије и јавност у јесен и зиму 1998, и који је до у детаље разрађен за конференцију у Рамбујеу, спреман за потписивање. Сматрајући да „за Запад (и за Балкан) Косово представља ужасно тежак проблем“ и да би „независност за Косово била смртна претња стабилности Македоније, са њеним великим албанским становништвом, и мировном решењу у Босни и јужном Балкану у целини“, Абрамовиц тврди да су то разлози због којих „Запад инсистира на останку Косова у Србији мада се та политика судара са стварношћу“, и предлаже следећи план:

„– Уколико Запад није приправан на претњу и, ако буде неопходно, на употребу силе да би се зауставиле борбе, мора се Милошевићу рећи да он мора или да сарађује са Западом на решавању проблема или ће Запад учинити све што је до њега да га сломи, укључујући, ако буде неопходно, подржавање и наоружавање ОВК. Косово се мора решити у току једне године (до јуна 1999, прим. Д.Н.), и за узврат ће се укинати санкције против Србије.

– Косово ће остати део Србије.

– Насиље мора престати у року од три дана. Полицијске и специјалне снаге Србије се морају повући у року од шест месеци, мада војска

⁷ „Политика“, 9. фебруар 1999, стр. 2; „Блиц“, 9. фебруар 1999, стр. 3.

⁸ *Disaster Ahead*, „Newsweek“, No. 24, June 15, 1998, p. 8.

може остати на граници. Српско становништво мора бити заштићено као и сви историјски и религиозни објекти. Да би се обе ове ствари гарантовале, НАТО ће распоредити своје снаге за очување мира.

– У року од једне године новоизабрани парламент ће преузети власт над Косовом. Запад ће помоћи стварање полицијских (албанских, прим. Д.Н.) снага.

– Јединице НАТО-а би сместа требало да се стационирају у Македонији“.⁹

Натовски поредак у Европи

Суштински и, како за сада изгледа дугорочни, инхерентни извор политичке и војно-безбедносне нестабилности Европе, Балкана (Босне, Југославије и Србије са Косметом) и нешто даље „евроазијског Балкана“, јесте у судару, међуусловљеном деловању две тенденције. Једна је садашњи, важећи европски (евро-амерички) униполарни, унисони, „паневропски“ америчко-натовски, политичко-војни безбедносни поредак, који се намеће као једини, универзалан и свеобавезујући. Друга је у старим и новоствореним спорним конфликтним регионалним питањима међу европским и балканским, старим и новим суседима. Непостојање равнотеже моћи у садашњој Европи у области безбедности, односно преминација и супремација политичких и војностратегијских интереса једине суперсиле и највеће ваневропске европске државе САД,¹⁰ највећи је извор и произвођач нестабилности, криза, грађанских ратова и ратова у европском међународном политичко-безбедносном „систему“ и његовом балканском подсистему.

У америчкој глобалној међународној („спољнополитичкој“) доктрини и даље важи приоритет из времена друге Бушове администрације да САД решавају регионалне и локалне сукобе и кризе које су, по њима, главни изазов и проблем светске безбедности и мира у одсуству глобалног супарника и сукоба.¹¹ Такође, снажно је присутна и наметнута

⁹ Исто, стр. 8.

¹⁰ „Шалући трупе на Балкан, Сједињене Државе већ делују више као европски империјални миротворац него као лидер једног савеза против спољашње претње“ (Michael Lind, *Pax Atlantica: The Case for Euroamerica*, „World Policy Journal“ (World Policy Institute, New School for Social Research, New York), Vol. 13, No. 1, Spring 1996, p. 6).

¹¹ Амерички професор политичких наука са Џонс Хопкинс универзитета Стивен Дејвид наглашава да су, са завршетком „хладног рата“, унутрашњи, грађански ратови „доследно једина форма битака које се данас воде“, да су они главна претња безбедности постхладноратовског света, да се „у протеклих десет година Америка изнова и изнова нашла у средишту иностраних, унутрашњих сукоба“, од којих је Балкан најактуелнији, као и да се морају поставити нова питања о грађанским ратовима и америчким интересима. Признајући да „грађански ратови, у већини случајева, не представљају директну претњу Сједињеним Државама или њеним савезницима“, он ипак испољава типичну и традиционално усађену оптерећеност Америке „спољашњим“ претњама и угрожавањима њене безбедности и обавезом, мисијом САД да те „претње“ регулише и уклања: „Сједињене Државе би требало да признају једну виталну и трезвену истину: да Русија, Мексико и Саудијска Арабија стоје данас на

одлучност САД да у европским регионалним питањима, као што је балканско, доминирају Балканом и решењима за њега, контролишући при том своје западне, атлантске савезнике. У америчким стратегијским војнообавештајним и корпорацијским центрима моћи суштинске дебате се не воде око мира у Босни или на Косову, већ око тога како најбоље да се осигура доминација САД над стратегијски важним регионом. Те намере САД добро потврђује један документ Министарства за одбрану САД из 1992. године, под насловом „О целовитом светском вођству и доминацији САД неопходним за заштиту новог светског поретка“, у којем се каже: „Наш први циљ јесте да спречимо појаву новог супарника. Сједињене Државе, пре свега, морају истаћи неопходно вођство ради успостављања и заштите новог светског поретка који обећава да ће убедити потенцијалне такмаце да не могу гајити наду према својој већој улози или према вођењу агресивније политике у одбрани својих легитимних интереса... Морамо обесхрабрити развијене индустријске земље да теже, и траже, да преокрену успостављени политички и економски поредак. На крају, морамо очувати механизам за одвраћање потенцијалних такмаца од тога да чак имају намеру да играју већу регионалну, или глобалну, улогу. За ту сврху, од фундаменталног значаја за САД јесте да се сачува НАТО као првенствени инструмент одбране и безбедности Запада... Морамо тежити томе да спречимо појаву самосталног европског безбедносног аранжмана који би поткопао НАТО“.¹²

Слично томе, о дугорочним интересима и циљевима стратегије неприкосновене глобалне доминације и контроле САД (те „нужне земље“, „преко потребне светске суперсиле која стоји високо и отуда види даље него друге земље“ – формулација М. Олбрајт) над Европом, Евроазијом и Русоазијом, Бжежински огољено поручује: „Крајњи циљ политике Сједињених Држава је доброћудан и визионарски – обликовање једне истински кооперативне светске заједнице... у складу са фундаменталним интересима човечанства. Али, наш императив је да се у међувремену не појави ниједан изазивач Евроазији који би био способан да овлада Евроазијом и да тиме, такође, изазове Америку“.¹³

Садашњи геополитички и војно-безбедносни (натовски) поредак у Европи, ма колико на површини одавао утисак стабилности и пожељности (за његове чланице и актере), у суштини је (анти)систем несигурности не само за мале и изнурене државе Балкана и раније Југославије већ и за многе у Европи, са тенденцијом да се учврсти у „геополитику хаоса“, да институционализује и систематизује пометњу и насиље и искључиву вољу, силу и геополитичке, војностратегијске и војноконом-

ивици грађанског рата, сукоба који би имали уништавајуће последице по САД“ Steven David, *Saving America from the Coming Civil Wars*, „Foreign Affairs“, Vol. 78, No. 1, January-February 1999, pp. 103–116).

¹² Sara Flounders, *Bosnian Tragedy. The Unknown Role of the US Government and Pentagon*, International Action Center, New York, October 1995, pp. 22–23.

¹³ Z. Brzezinski, *The Grand Chessboard. American Primacy and its Geostrategic Imperatives*, Basic Books, A Division of Harper Collins Publishers, First Edition, New York, 1997, p. XIV.

еке интересе и потребе Сједињених Држава. За А. Зумаха, „процес експанзије НАТО-а на Исток Европе пре ће бити узрок узнемирености, дестабилизације и могуће отворене кризе на евроазијском континенту у годинама пред нама, него што ће Европи пружити већу стабилност и безбедност! Драгоцени ресурси неопходни за јачање привреда централно-источноевропских земаља и Русије биће протраћени у војне сврхе... Изгледа вероватно да ће експанзија НАТО-а изазвати исцрпљивање и слабљење не само већ осиромашених привреда потенцијално нових чланова већ и постојећих чланица...“¹⁴

За 21. век Европи је неопходан нови политичко-безбедносни поредак, који ће полазити од европских историјских и културних особености и потреба, а не поредак који ће бити продужетак америчке Монроове доктрине 19. века на Европу, у функцији америчке визије доминације над Европом и овладавања Русоазијом. Европа, односно доминантни војно-политички утицај и присуство САД у Европи,¹⁵ витално су неопходни САД као глобалној суперсили и после слома СССР-а и биполаризма управо због остваривања („имплементације“) њене мисионарске и месијанске лидерске улоге, која је уграђена константа спољне политике те младе, несазреле, нестрпљиве и агресивне државе, као и због даљег очувања, учвршћења и унапређења њеног конзервативног унутрашњег друштвеног бића и поретка. За Сједињене Државе доминацију над Европом, војно-безбедносна, тиме и идеолошка и политичка контрола¹⁶

¹⁴ A. Zumach, *NATO Moves East*, „Covert Action Quarterly“ (QAC), No. 61, Summer 1997, pp. 54–55. Управа за буџет Конгреса САД објавила је марта 1996. најпотпунију процену цене проширења НАТО-а новим чланицама из централно-источне Европе. Према том прорачуну, предвиђа се да ће до 2010. године цена за четири земље – Пољску, Мађарску, Чешку и Словачку, достићи између 42 и 51,8 милијарди долара. За 16 старих чланица НАТО-а цена источне експанзије НАТО-а износила би између 13,8 и 54 милијарде долара. До приближно истих износа дошло је, нешто касније, и у студији *RAND*-а (исто).

¹⁵ „Обавезе према НАТО-у и даље се користе да би се оправдало држање америчких трупа у Европи... Мада ниједан уговор не обавезује САД да естационирају своје војне снаге у иностранству америчке трупе су толико дуго у Европи да њихово присуство многи виде као сасвим нормално... Шездесет одсто војних издатака САД (тј. 175 милијарди долара) одлази на одбрану Европе, 45 одсто свих својих прекоморских трупа САД држе у Европи... Више не постоје услови да САД настављају да доминирају безбедносним аранжманима Европе (на пример, увек је Американац на челу *SACEUR* – Врховни савезнички заповедник за Европу, прим. Д.Н.)“ (*What Next for NATO?*, „The Defense Monitor“ /Center for Defense Information/, Washington D.C./, Vol. 24, No. 2, 1995, p. 2).

¹⁶ Кинтећа, еруптивна, вехементна, па и ратномиротворачка политика и интерес САД да безбедносно-политички воде главну реч у Европи постбиполаризма и постсовјетизма као да, између осталог, произилази и из једне, за Америку готово историјске константе, која извире из инхерентне бојазни, *несигурности, страха за сопствену безбедност уколико Европом буде владала једна сила*. „Очеви оснивачи имали су више но адекватну геополитичку осетљивост. Они су разумели да САД имају интерес у очувању равнотеже силе у Европи. Не може бити у нашем интересу“, писао је заљубљеник у мир и у Француску Дејферсон пошто је Наполеон загосподарио континентом, „да читава Европа буде сведена на једну једину царевину. Америка би била заувек угрожена уколико би Европом руководила једна рука“ (Arthur Schlesinger, *Amerika and the World: Isolationism Resurgent?*, Сједињене Америчке Државе су из Другог светског рата извукле поуку да њихов амерички континент једино може бити

– најбитнији је предуслов и кључни приоритет, као и основ њиховог целокупног планетарног бића и идентитета и опстанка, а тиме и смисла постојања. Без такве улоге у Европи, и дакако на Балкану, САД не би биле оно што су од Другог светског рата. У таквом егзистенцијалном, самонаметнутом експанзионистичком „пресингу“ НАТО и војна моћ се показују као основни и најефикаснији инструмент политике и политичких визија.

Проширење и прећутна легализација иначе нелегитимне зоне деловања НАТО-а на исток Европе, на Балкан (Босна, Македонија, Југославија, Албанија) и, сутра, на Евроазију (бивше совјетске јужне републике, „евроазијски Балкан“) и Средњи исток, исказује претензију САД да се НАТО универзализује и прихвати као нови, најбоље пронађени глобални систем безбедности, што сасвим маргинализује и *de facto* укида ОУН и њихов систем светске безбедности. Са таквим НАТО-ом САД праве паралелни систем светске безбедности, а НАТО, са САД на челу, преузима функцију УН и Савета безбедности. „Како међународне институције, на пример ОЕБС и ОУН слабе“, сматра Зумах, „Вашингтон у све већој мери користи НАТО да би ојачао утицај САД над УН и Балканом. Још увек поверљиви документ НАТО-а (МС 327) детаљно описује то како НАТО предвиђа своју будућу сарадњу са УН на подручју међународне безбедности. У њему се, тако, тврди да НАТО неће са УН делити никакве обавештајне податке које прикупи нека његова чланица; НАТО ће задржати потпуну контролу и команду над операцијама; НАТО ће одлучивати о томе када да се заустави или ескалира нека операција...“¹⁷

Северноатлантски пакт и даље постоји првенствено због страха САД и њених најлојалнијих савезника од руске опасности. Укључење Русије у равноправно чланство НАТО-а неминовно би довело до нестанка НАТО-а, барем оваквог какав сада постоји (подмлађено тело у непромењеној кожи). Оно би, такође, означавало и пристанак САД да политичко-безбедносну доминацију над Европом и Евроазијом деле са Русијом (или сутра са Кином), а то би водило одрицању САД од сопственог неприкосновеног примата и сасвим извесно новом виду изолационизма – али само од неприкосновене планетарне хегемоније. Са Русијом као равноправним чланом НАТО-а, односно без НАТО-а, Сједињене Државе више не би биле неспорни лидер света, те због тога

безбедан уколико ниједна велика сила не доминира европским континентом, или далеко шире, евроазијском копненом масом“ James Kurth, *Americas Grand Strategy. A Pattern of History*, „The National Interest“, No. 43. Spring 1996, p. 6). Сада се, наравно, САД осећају максимално безбедним будући да су, управо оне та сила која има последњу реч у Европи и која њом доминира.

¹⁷ Документ Мс 327 првобитно је израдио Војни комитет НАТО-а. Он је касније незнатно измењен и усвојио су га министар одбране и спољних послова земаља НАТО-а у јесен 1995. године. (A. Zumach, *исто*, стр. 52).

Русији неће ни бити понуђено чланство у тој алијанси трилатералне међународне заједнице.

Дејвид Ебшајр, дугогодишњи члан Трилатералне комисије и председник изузетно утицајног вашингтонског центра за стратегијске и међународне студије, сматра да НАТО мора да „јасно стави до знања да Русија никад неће постати члан. НАТО је савез Европе: Пољска, Мађарска и Чешка су европске земље – а Русија није, или бар још не. Остале институције могу се прострћи од Атлантика до Урала, али би НАТО требало да остане савез Запада. Одвојени споразум о ненападању или пријатељству између НАТО и Русије је могућ... али Русија не би требало да има икакве илузије о будућем чланству у НАТО-у“.¹⁸ С друге стране, јединствени и целовити безбедносни систем Европе заснован на равнотежи силе није могућ без Русије. „Најпроблематичнији аспект експанзије НАТО-а“, према А. Зумаху, „јесте у томе да она не решава фундаментално питање Русије у Европи. По трећи пут у 20. веку СССР (Русија) спречава се да постане члан главне европске институције за безбедност као равноправни партнер са истим правима и обавезама као и други чланови“.¹⁹ Према писању специјализованог, аналитичког вашингтонског часописа „The Defense Monitor“, „Русија, географски део Европе, често се не сматра релевантним политичким и економским делом Европе... Све док се било која земља, посебно она која је моћна као Русија, осећа угроженом, нико се не може осећати безбедним... Највећа цена експанзије НАТО-а јесте у томе што ће она одложити, ако не и потопити, руску ратификацију уговора *START II*... Када би се применио, тај уговор би умањио стратегијски нуклеарни арсенал Русије за скоро две трећине и дословце би елиминисао могућност руског првог нуклеарног удара на САД... Награда за Сједињене Државе није, дакле, већи НАТО, који још више може бити претња Русији, већ

¹⁸ David Abshire, *US Global Policy: Toward an Agile Strategy*, „The Washington Quarterly“, Vol. 19, No. 2, Spring 1996, p. 55.

Подаци о Дејвиду Ебшајру у: *The Crisis of Democracy*, исто, стр. 178. Ебшајр је био од 20. октобра 1981. и члан сталног саветодавног одбора за инострану обавештајну делатност председника САД (Реган). Занимљиво је да је члан тог одбора био и Ален Гринспен, садашњи гувернер *FED-a*, Централне банке Сједињених Држава (подаци из: *American Think-Tanks*, исто, Appendices IV, p. 135).

¹⁹ „Моћна америчка политичка и стратешка елита гледа на НАТО тако да он постане средиште глобалног безбедносног система који ће унапредити америчке и западне интересе не само у Европи већ и изван ње“... (А. Zumach, исто, стр. 54).

„Са својом повећаном улогом и проширеним пољем деловања, НАТО појављује се као глобални полицајац. До краја 1997, он ће преуредити и пренаоружати своје снаге и команде структуре, које су изворно биле обликоване тако да би одговориле на напад СССР-а у Европи, у 'снаге за реаговање на кризе' способне за *глобалну интервенцију*. Нова структура 'комбинованих заједничких снага' пружиће НАТО-у много већу флексибилност него у прошлости... Нова структура дозвољава неким члановима, на пример Европљанима, да употребе оружје НАТО-а и инфраструктуру онда када остали чланови немају довољан интерес да интервенишу у одређеном региону, наравно уз претпоставку да САД не ставе вето на такву акцију“ (исто, стр. 53).

денуклеаризована Русија, која би нам као таква могла бити мања претња“.²⁰

Ширење Атлантске алијансе

Смањењем биполарне нуклеарне конфронтације и глобалне претње и нестанком блоковске поделе Европе почетком деведесетих година били су се створили услови за Европу и Балкан да проблеме и питања из домена безбедности унутар своје куће почну да решавају зрело и одговорно, својим снагама и без спољашњег, ваневропског туторства. Међутим, о/п/станком САД у Европи и НАТО-а, јачањем и нелегитимним проширењем његових надлежности и војних активности, могућности за стварање једног равноправнијег европског поретка безбедности, који би био у складу с новим временом и који би гарантовао сигурност свима, а не само једном кругу држава тзв. трансатлантске заједнице, одложене су – пропуштене. „Оно што је потребно јесте безбедносна операција у коју је укључена свака држава, и то на равноправној основи. Проширење НАТО-а није мудро јер засигурно фрустрира, понижава и чак отуђује земљу наоружану са 20.000 нуклеарних глава... Императив безбедности Европе и света је у томе да Русија не буде искључена из Европе. НАТО би требало да изгуби у значају, а ОЕБС да ојача и да буде унапређен у основни безбедносни форум и организацију...“²¹

„Економски оронуте и војно слабе европске земље које су својевремено потписале уговор о НАТО-у данас су трговински конкуренти Сједињеним Државама. Европа може да се брани. Велика Британија, Немачка, Француска и остали имају новац, људство и оружје за стварање било којих снага које сматрају неопходним за остварење своје безбедности. И, мада одређеног непријатеља више нема, нити има неке посустале земље која треба да се заштити, подршка НАТО-у и стационарању оружаних снага САД у Европи и даље је постојана... САД одане су својој доминантној улози у Европи коју остварују кроз НАТО и своје снаге у Европи. Овековечење НАТО-а као примарног безбедносног фактора у Европи служи томе да подрије алтернативне безбедносне аранжмане и да закочи њихов потпуни развој... Непријатељ је отишао. Мисија НАТО-а је завршена. Време је да се гледа унапред, а не уназад“.²²

У дугорочној геополитичкој стратегији САД према Русоазији и Евроазији, Балкан је регион од примордијалног интереса и важности. Како то запажа Ноам Чомски, налазећи аналогију између Босне и Блиског истока, при чему је Босна, по њему, за САД „рубни део Блиског истока“, и као и Хрватска „проширени део блискоисточног региона којим управљају САД“, „САД одувек су сматрале Балкан, у

²⁰ *NATO Expansion: Flirting with Disaster*, „The Defense Monitor“, Vol. 24, No. 9, 1995, p. 4.

²¹ Исто, стр. 4.

²² *What Next for NATO?*, исто, стр. 3 и 7.

основи, као крило Блиског истока. А на Блиском истоку, са његовим огромним енергетским потенцијалима, Сједињене Државе су од Другог светског рата инсистирале на својој једностраној контроли“.²³ У новој потрази и походу на нове изворе и путеве нафте и гаса, за себе и остале чланове трилатералне цивилизације за 21. и 22. век, који се геополитички налазе у русоазијском и евроазијском простору пребогатог Сибира и Црноморско-каспијског региона („евроазијски Балкан“), САД и НАТО на Балкан гледају као на рубни део, западно крило тог басена. За амерички стратегијски ум два Балкана, европски и „евроазијски“, додирују се, настављају један на други, при чему први, мањи, треба у сваком погледу обезбедити, пацификовати и учинити безопасним и стабилним ради оног другог, у којем започиње и кроз који треба да прође нови „пут свиле“, за „црно злато“, од Казахстана до источномедитеранских лука у Турској, и даље Медитераном у Атлантук. У томе су смисао и мисија јачања медитеранске и балканске позиције и улоге САД и НАТО-а (тзв. нова медитеранска иницијатива НАТО-а). Са изабраним Црноморско-каспијским регионом и Казахстаном, који по значају и величини резерви треба да замене средњоисточни регион када се његове резерве нафте буду исцрпиле у следећих пола века, Балкан и цео Медитеран, као копнени и поморски комуникациони и транспортни пут, добијају у безбедносном и стратегијском погледу највиши приоритет за САД, Запад и Северноатлантски пакт. За те светске центре моћи и финансијско-економског богатства, безбедносна „архитектура“ Медитерана, а са њим и функција и „надлежност“ НАТО-а, нема више само унутрашњу, локалну и регионалну, већ, како о томе пише у најновијој Рандовој студији,²⁴ написаној на педесету годишњицу те највеће америчке и светске научноистраживачке корпорације, и трансрегионалну и екстрарегионалну димензију. „Од западног Медитерана до Каспијског мора, ширење комуникационих линија за нафту и гас ствара нове могућности за сарадњу и сукобе... са будућом нафтном производњом из каспијског басена која треба да преко источног Медитерана доспе до светских тржишта... медитерански регион постаје средишња тачка у трговини енергијом и у погледу безбедности енергије. Реконструкција Балкана, и оживљавање лука, као што су Солун и Трст, даље ће ојачати значај Медитерана као пута за испоруке нафте од Блиског истока до Источне и Централне Европе... Отварање нових транспортних веза између Турске, Ирана и Централне Азије пружиће могућност економских веза са Европом преко Црног мора и Медитерана пре него кроз Русију“.²⁵

Са окончањем биполарне ере у међународним и европским односима, и у складу с новим геополитичким приоритетима, у организационо-командној структури НАТО-а повећавају се значај и одговорност Јужне

²³ N. Chomsky, „Enduring Thrusts“, *Changing Markets*, „Covert Action Quarterly“, No. 56, Spring 1996, pp. 47–48.

²⁴ S. Larrabee, J. Green, I. Lesser, M. Zanini, *NATOs Mediterranean Initiative. Policy Issues and Dilemmas*, (Prepared for the Italian Ministry of Defense by RANDs National Security Research Division), RAND, Santa Monica, 1998.

²⁵ Исто, стр. 14.

команде, јужног крила НАТО-а (*AFSOUTH*), у односу на некада неприкосновену централну команду (*AFCENT*). „У току хладног рата“, наводи се у Рандовој студији, „командант јужне команде НАТО-а морао је пре свега да брине о совјетској средоземној флоти. Данас његово подручје стратегијског интереса укључује Балкан, Медитеран, делове Персијског залива и Кавказ... Далекo више ресурса је потребно усмерити на *AFSOUTH* да би му се омогућило да спроведе његове проширене одговорности“.²⁶

Што се тиче екстрарегионалне, транснационалне безбедности Медитерана, она, у оптици Рандових експерата, подразумева утицаје и дејства „актера изван европске, атлантистичке и евроазијске сфере“, могуће опасности од војно-технолошког напретка, ширења тзв. оружја за масовно уништење у околини региона, избеглица, политичког насиља, анархичних и конфликтних стања итд.

Југославија је једина балканска земља која није члан НАТО-а, нити је члан његове „филијале“ „Партнерство за мир“ (није чак ни озбиљан кандидат). Од када је радикално измењена геополитичка и војно-безбедносна морфологија Европе, Југославија је и *de facto* и *de iure* у окружењу НАТО-а и њена безбедност је, објективно, угрожена самим тим што није члан тог војног, политичког и идеологијског конгломерата, јединог у садашњој Европи. Безбедност Југославије се, од „интернационализације“, односно американизације и натоизације кризе око Косова и Метохије, од средине 1998, непрекидно, дневно доводи у питање применом разноврсних политичких, војних и свих осталих притисака, условљавања, голих учена, ултиматума, диктата и претњи, пре свега од стране САД и НАТО-а, као „извођача радова“, у првом плану. У вези с тим постављају се многа питања, попут оног: да ли се Југославија, тиме што није у НАТО-у, претвара (производи) у кризно жариште без обзира на то какву политику води, или који су интереси САД и НАТО-а да југословенску безбедност стављају свакодневно на пробу и да је угрожавају, или да ли су интереси које оличава НАТО заиста и европски интереси итд.

*

* *

Војна интервенција НАТО-а на СРЈ, под америчком диригентском палицом, са формалистичким, легалистичким покрићем УН и ОЕБСА, или без њега, вишеструко је бесмислена, неоснована и контрадикторна, мада је по „америчко-натовску међународну заједницу“ можда у почетку и профитабилна. То је војна агресија без формалне објаве рата, с основним мотивом и аргументом успостављања мира у унутрашњим питањима једне суверене земље, која несумњиво располаже капацитетом за успостављање мира на својој територији.

Агресија је изведена на територији државе чије се границе признају и чији се суверенитет не оспорава. Даље, чини се покушај да се окупира

²⁶ Исто, стр. 100.

територија суверене, признате земље да би се успоставио мир и да се укине власт државе да би сепаратисти (побуњеници, терористи) прихватили окупациону власт НАТО-а и САД као своју „ослободилачку“ власт. Произилази да војна интервенција, агресија, рат, окупација, протекторат, „прелазни статус“ итд. желе да се „имплементирају“ само ради тога да би се остварили циљеви сепаратиста (терориста) које они сами не могу да остваре. У случају Југославије (Србије), а на примеру Косова и Метохије, САД и њени западни савезници показују висок степен сарадње с тероризмом, постају заштитник и спонзор албанског тероризма, док се на другим фронтovima против њега, као универзалне претње миру и као сопственог спољнополитичког приоритета, боре свим средствима. Америчко-натовски мир би се успоставио на окупираној територији суверене државе која, у том случају, више не би постојала. То би, дакле, били мир и безбедност за побуњенике, али не и за Србију и Југославију.

На крају, најсвежије мишљење професора Хантингтона, ауторитета у америчком академском и државном спољнополитичком естаблишменту, вишедеценијском члану Трилатералне комисије и бившем координатору за националну безбедност у Савету за националну безбедност у Картеровој администрацији (1977–1978),²⁷ гласи: „Амерички званичници свесним природно нагињу ка томе да делују као да је свет униполаран. Они се размећу америчком моћи и америчким врлинама, поздрављајући САД као доброћудног хегемона. Они дају лекције осталим земљама о универзалној валидности америчких принципа, праксе и институција... Делујући као да постоји униполарни свет, САД такође постају у све већој мери усамљене у свету. Америчке вође константно тврде да говоре у име 'међународне заједнице'. Али кога они имају на уму? Кину? Русију? Индију? Пакистан? Иран? Арапски свет? Латинску Америку? Француску? Да ли иједна од тих земаља или региона виде САД као гласноговорника заједнице чији су они део? Заједница у чије име Сједињене Државе, у најбољем случају, говоре, у већини питања, јесу англосаксонски рођаци (Британија, Канада, Аустралија, Нови Зеланд) и Немачка и неке мање европске демократије по многим питањима, Израел о неким средњоисточним питањима и Јапан по неким питањима примене резолуције Уједињених нација. То су значајне државе, али су далеко од тога да буду глобална међународна заједница. Од питања до питања, Сједињене Државе се у све већој мери налазе усамљене, са једним или два партнера уза себе, супротстављајући се већини остатка држава и народа света... Док Сједињене Државе редовно денунцирају различите земље као 'лупешке државе', у очима многих држава света оне саме постају 'лупешка суперсила'.²⁸

²⁷ Подаци о Хантингтону узети су из: *American Think-Tanks and their Role in US Foreign Policy*, (Appendices, I Trilateral Commissioners Who Served in the Carter Administration), исто, p. 127.

²⁸ Samuel Huntington, *The Lonely Superpower*, „Foreign Affairs“, Vol. 78, No. 2, March/April 1999, p. 37, pp. 40–42.